

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก ประจำปีการศึกษา 2547 ที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 399 โรงเรียน ข้อมูล ณ วันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2548

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก ประจำปีการศึกษา 2547 ที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 230 โรงเรียน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1. ประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จากการพิจารณาจากคำแนะนำในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาควรมีจำนวนไม่น้อยกว่า 10 เท่าของจำนวนตัวแปร (ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุโข, 2540. หน้า 76) และการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545. หน้า 40-44) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนสูงสุดในการประมาณค่าเป็นร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 195 โรงเรียน ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 230 โรงเรียน
2. ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งสถานศึกษาออกตามเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 3 เขต แล้วแบ่งสถานศึกษาตามขนาดของสถานศึกษา
3. ใช้สถานศึกษาขนาดใหญ่ทั้งหมด และสุ่มสถานศึกษาขนาดกลางและเล็กตามสัดส่วน ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละสถานศึกษา คือ ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษาละ 1 คน รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

เขตพื้นที่การศึกษา	อำเภอ	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ใหญ่	กลาง	เล็ก	ใหญ่	กลาง	เล็ก
สพท. พิษณุโลก เขต 1	เมืองพิษณุโลก	7	19	41	7	11	23
	บางระกำ	1	12	53	1	7	30
สพท. พิษณุโลก เขต 2	บางกระทุ่ม	-	7	19	-	4	11
	เนินมะปราง	1	8	23	1	4	13
	วังทอง	1	15	56	1	9	31
สพท. พิษณุโลก เขต 3	นครไทย	1	8	39	1	4	22
	วัดโบสถ์	-	2	20	-	1	11
	พรหมพิราม	1	5	39	1	3	22
	ชาติตระการ	-	4	17	-	2	10
รวม		12	80	307	12	45	173
รวมทั้งสิ้น		399			230		

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบทดสอบ (Test) ที่ผู้วิจัยสร้างและดัดแปลงจากงานวิจัยอื่น ๆ แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเติมคำ จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หลังได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก ประกอบด้วยข้อรายการคำถามเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ ความหมาย หลักการ ขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินภายนอก และประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมินภายนอก รูปแบบของคำถามเป็นแบบทดสอบประเภทเลือกตอบ (Multiple Choices) 4 ตัวเลือก ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-9

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรโดยรวมที่มีต่อสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา หลังได้รับการประเมินภายนอก ได้แก่ ความพึงพอใจในการทำงาน การประกันคุณภาพการศึกษา การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การนิเทศติดตาม ความพร้อมในการทำงาน บรรยากาศในสถานศึกษา และความผูกพันในสถานศึกษา แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 78 ข้อ

3.1 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยดัดแปลงข้อคำถามของสมเดช ดีทรัพย์ (2541) ซึ่งข้อคำถามที่ใช้วัดประกอบด้วยด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน เพื่อใช้เป็นแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-10

3.2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อการประเมินภายนอก ผู้วิจัยดัดแปลงข้อคำถามจากแบบสอบถามของริธนา นามวิจิตร (2546) เพื่อใช้เป็นแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการประเมินภายนอก จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 11-20

3.3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม ผู้วิจัยดัดแปลงข้อคำถามของ มิ่งขวัญ สันต์ถาวร (2546) ซึ่งข้อคำถามที่ใช้วัดประกอบด้วยด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของทีมงาน ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศของทีมงาน ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการสื่อสารแบบเปิด ด้านการสร้างควมไว้วางใจและยอมรับนับถือ ด้านการกำหนดบทบาทหน้าที่ และด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ เพื่อใช้เป็นแบบสอบถามวัดการทำงานเป็นทีม จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 21-30

3.4 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยดัดแปลงข้อคำถามของ ศรอนงค์ กลักยิ้มและคณะ (2547) จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 31-40

3.5 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศติดตาม ผู้วิจัยดัดแปลงข้อคำถามจากแบบสอบถามของริธนา นามวิจิตร (2546) เพื่อใช้เป็นแบบสอบถามวัดการนิเทศติดตาม จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 41-50

3.6 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการทำงาน ผู้วิจัยดัดแปลงข้อคำถามจากแบบสอบถามของริธนา นามวิจิตร (2546) เพื่อใช้เป็นแบบสอบถามวัดความพร้อมในการทำงาน จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 51-60

3.7 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศในสถานศึกษา ผู้วิจัยดัดแปลงแบบสอบถามของสมชาย โคตรภูงา (2547) วัดบรรยากาศในองค์กรที่สร้างตามแนว 4 ระบบ (System 4) ของลิเคอร์ท์ (Likert, 1967) แปลโดย ศิริชัย ชินะตั้งกูร (2534) เพื่อใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศในสถานศึกษา จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 61-70

3.8 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันในสถานศึกษา ผู้วิจัยดัดแปลงแบบสอบถามวัดความผูกพันต่อโรงเรียน ของ สมชาย โคตรภูงา (2547) พัฒนาตามแนวคิดของพอร์เตอร์และสมิท (Porter and Smith) ประกอบด้วย ความศรัทธา การยอมรับในเป้าหมายของหน่วยงาน ความพร้อมที่จะทุ่มเทการทำงานของหน่วยงาน และความต้องการที่จะเป็นสมาชิกของหน่วยงานต่อไป เพื่อใช้เป็นแบบสอบถามวัดความผูกพันในสถานศึกษา จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 71-78

ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หลังได้รับการประเมินภายนอก เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการศึกษาและเตรียมการ ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา และด้านการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก ผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามจากแบบสอบถามของวรรณะ วงศ์ศักดิ์และคณะ (2545. หน้า 132-137) จำนวน 40 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-40

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

นำแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปหาคุณภาพโดยขอคำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 ท่าน นำไปทดลองใช้กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 โรงเรียน เพื่อหาความเที่ยงด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha- Coefficient : α) โดยผลปรากฏในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 แสดงค่าความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ค่าความเที่ยง
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	.2581
2. ความพึงพอใจในการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา	.8785
3. ทักษะคิดต่อการประเมินคุณภาพภายนอก	.8227
4. การทำงานเป็นทีม	.9226
5. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	.9352
6. การนิเทศติดตาม	.9109
7. ความพร้อมในการทำงาน	.8992
8. บรรยากาศในสถานศึกษา	.7746
9. ความผูกพันในสถานศึกษา	.8341
10. การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	.9799

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือไปติดต่อกับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้วยตนเองเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาในสังกัด

3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและแบบทดสอบให้สถานศึกษาทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้พิมพ์ ชื่อ ที่อยู่ ของผู้วิจัยและติดตามตราไปรษณียากรสำหรับส่งคืนผู้วิจัยไว้ด้วย

4. แบบสอบถามที่จัดส่งทั้งหมดจำนวน 230 ฉบับ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนไม่ครบ 10 เท่าของจำนวนตัวแปรพยากรณ์ (ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุขไ, 2540. หน้า 76) ภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยจะติดตามทวงถามไปยังผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมา จำนวน 200 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.96

การตรวจให้คะแนน

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนในสถานศึกษา ให้คะแนนตามจำนวนนักเรียนของโรงเรียน

2. แบบทดสอบตอนที่ 2 ทดสอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา ให้คะแนน ดังนี้

ถ้าเลือกคำตอบที่ถูกต้อง ให้ 1 คะแนน

ถ้าเลือกคำตอบที่ผิด ให้ 0 คะแนน

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นของบุคลากรโดยรวมที่มีต่อสถานศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา ภายหลังได้รับการประเมินภายนอก ได้แก่ ความพึงพอใจในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษา ทิศนคติต่อการประเมินภายนอก การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การนิเทศติดตาม ความพร้อมในการทำงาน บรรยากาศในสถานศึกษา และความผูกพันในสถานศึกษา ให้คะแนนดังนี้

มาตรวัด	ความหมาย	ข้อความบวก	ข้อความลบ
ก	มากที่สุด	5	1
ข	มาก	4	2
ค	ปานกลาง	3	3
ง	น้อย	2	4
จ	น้อยที่สุด	1	5

4. แบบสอบถามตอนที่ 4 สอบถามการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 6 ด้าน ให้คะแนน ดังนี้

มาตรวัด	ความหมาย	ข้อความบวก	ข้อความลบ
ก	มากที่สุด	5	1
ข	มาก	4	2
ค	ปานกลาง	3	3
ง	น้อย	2	2
จ	น้อยที่สุด	1	5

การแปลความหมาย

แบบสอบถามตอนที่ 5 สอบถามการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 6 ด้าน มีการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย เป็นระดับการดำเนินงาน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับการดำเนินงาน
1.00 - 1.49	มีดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.50 - 2.49	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
2.50 - 3.49	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
3.50 - 4.49	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
4.50 - 5.00	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences) ประกอบด้วยการวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หลังได้รับการประเมินภายนอก โดยใช้ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักเรียน ความพึงพอใจในการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา ทักษะคติต่อการประเมินภายนอก ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การนิเทศติดตาม ความพร้อมในการทำงาน บรรยากาศในสถานศึกษา และความผูกพันในสถานศึกษาต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษารายด้านและภาพรวม โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson 's Correlation)
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักเรียน ความพึงพอใจในการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา ทักษะคติต่อการประเมินภายนอก ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การนิเทศติดตาม ความพร้อมในการทำงาน บรรยากาศในสถานศึกษา และความผูกพันในสถานศึกษาต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในด้านการศึกษาและเตรียมการ ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพ

ของสถานศึกษา และด้านการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก ตามลำดับ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis)

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักเรียน ความพึงพอใจในการทำงาน ประกันคุณภาพการศึกษา ทศนคติต่อการประเมินภายนอก ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การนิเทศติดตาม ความพร้อมในการทำงาน บรรยากาศในสถานศึกษา และความผูกพันในสถานศึกษาต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในด้านการศึกษาและเตรียมการ ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา และด้านการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก ตามลำดับ ที่มีนัยสำคัญในการทำนายนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)